

DN DEBATT

DN Debatt. ”Svenska politiker sviker när världen står i lågor”

PUBLICERAD 2022-08-18

Trots skogsbränder som utanför Bordeaux i sydvästra Frankrike den 10 augusti lyser klimatfrågorna med sin frånvaro i valrörelsen, skriver artikelförfattarna. Fot

DN DEBATT 19/8.

Politikernas förslag om sänkta bensinskatter och återbäring till stora elförbrukare innebär att den svenska klimatpolitiken förs bakåt i stället för framåt. Nu måste resten av valrörelsen handla om att tala klarspråk om vilka åtgärder som krävs som förbud mot fossila bränslen och ökat skydd av skog, skriver företrädare för elva klimat- och miljöorganisationer.

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s klimatreporter Jannike Kihlberg ger dig veckans viktigaste läsning om klimatkrisen – nyheter, granskningar, fördjupningar och intervjuer.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

I våras dog uttorkade fåglar av hettan i Indien. Nu i sommar har hundratals fågelungar dött i Italien och Spanien på grund av överhettning. Över 100 miljoner människor i USA har inte kunnat gå ut på grund av den extrema värmen under sommaren. Södra Europa har drabbats av återkommande extrema värmeböljor denna sommar med skördebortfall, hälsoproblem och omfattande skogsbränder. De höga temperaturerna leder också till uteblivna skördar världen över. FN [varnar för att omfattande svält hotar](#).

Rysslands angrepp mot Ukraina har förvärrat situationen eftersom Ukraina är en stor exportör av viktiga grödor. Kriget har i ett slag satt den globala energiförsörjningen i blickpunkten. Det framstår allt tydligare att beroendet av fossila bränslen är ett hot mot vår trygghet och försörjning.

Energi och livsmedel ökar snabbt till rekordhöga priser. Det visar tydligt de starka kopplingarna mellan säkerhetskrisen, ekonomikrisen och den alltmer närvarande klimat- och miljökrisen.

Men hittills har väldigt lite av detta tagit plats i den svenska valrörelsen. Snarare tycks stora delar av den politiska sfären gå åt motsatt håll. Granskningar gjorda av bland andra Världsnaturfonden WWF och Naturskyddsföreningen visar att flera partier snarare sänkt sina ambitioner i klimatpolitiken. Kortsiktiga beslut om sänkta bensinskatter, återbäring till storförbrukare av el, storskaliga satsningar på nya motorvägar för den svenska klimatpolitiken bakåt i stället för framåt.

Även i EU-politiken agerar Sverige mer och mer som en bromskloss. Sverige motverkar EU-förslag om ökad kolinlagring och ökat skydd av skog, samt motsätter sig planerna på att snabbare fasa ut gratis utsläppsrätter som fortfarande finns kvar i EU:s system för handel med utsläpp.

Detta gör oss, som representerar stora delar av den svenska klimat- och miljörörelsen, djupt bekymrade över den pågående valrörelsen. Klimatkrisen och hoten mot ekosystemen pausar inte fastän det finns andra akuta och näraliggande bekymmer att hantera. Tvärtom. Ju längre de kraftfulla åtgärderna dröjer, desto mer kostsamma och destruktiva kommer klimat- och miljöeffekterna att bli.

Nuvarande hållning från flertalet partier invaggar väljarna i en falsk trygghet om att läget är under kontroll. Nyligen framstod det som att köerna på Arlanda är det största transportpolitiska bekymret i landet.

Det är oerhört viktigt att politiker nu, i denna valrörelse, talar klarspråk om att vi befinner oss i en klimatkris som får mycket större konsekvenser för hela världen än vad coronakrisen haft.

Följande grundläggande åtgärder måste genomföras för att Sverige ska ta sitt ansvar i klimatkrisen:

1. Det behövs ett klimatpolitiskt ramverk som lever upp till Parisavtalet. Sveriges rådande klimatpolitik med sikte på nettonollutsläpp 2045 innebär att vi inte kommer att leva upp till Parisavtalet. Vi behöver nå nollutsläpp tidigare. Därför behövs en nationell utsläppsbudget baserad på Parisavtalets 1,5-gradersmål, som håller sig inom det utsläppsutrymme angivet av den globala koldioxidbudget som FN:s klimatpanel IPCC tagit fram.

2. Det behövs en grundläggande omställning av hela transportsektorn. Ett flertal rapporter har visat att transporterna med bil, lastbil och flyg måste minska väsentligt för att klimatmålen ska nås. Det räcker inte med bränslebyte. En betydande del av särskilt den stadsnära persontrafiken behöver med olika styrmedel föras över från biltrafik till gång, cykel och kollektivtrafik. Omfattande och tidiga satsningar krävs för järnvägsnätet inklusive stambanorna. Flyget måste minska kraftigt eftersom omställningen till el och hållbara drivmedel inte kommer att ske tillräckligt snabbt. Därutöver måste flyget ta ansvar för hela sin klimatpåverkan.

3. Industrin måste ställa om till fossilfrihet genom fossilbränsleförbud och snabbare utfasning av gratis tilldelade utsläppsrätter. Ett förbud mot att använda fossila bränslen bör instiftas i lag under kommande mandatperiod och gälla senast 2030. Svenska EU-parlamentariker, ministrar och riksdagsledamöter bör driva på inom EU för att EU:s handel med utsläppsrätter (ETS) ska skärpas i flera olika delar. ETS-systemet måste vid sidan av ländernas övriga åtaganden om utsläppsminskningar uppnå en minskning på minst 70 procent till 2030 jämfört med 2005 för att vara i linje med 1,5-gradersmålet.

4. Skyddet av våra skogar måste stärkas för ökad kollagring och friska ekosystem. Klimatförändringarna utgör ett hot mot den biologiska mångfalden, som i sin tur har en avgörande betydelse för vår förmåga att klara klimatförändringarna. Levande skogar är också vitala för många människors kultur och försörjning, inte minst för rennäringen i Sápmi. Att värna om kollagret i friska ekosystem som skogar är ett av våra närmast stående medel för att bekämpa en ökning av klimatförändrande växthusgaser i vår atmosfär. För att klara miljömålen, säkra våra ekosystem och mildra effekterna av klimatförändringarna måste Sverige skydda minst 30 procent av våra skogar på representativ landskapsnivå och utveckla ett mer naturnära och hänsynsfullt skogsbruk.

Den folkliga delaktigheten och tillgången till information om klimat och miljö behöver främjas. För att lyckas påskynda klimatomställningen krävs att nästa regering

5. tar fram konkreta åtgärder för folkbildning, utbildning och allmänhetens medverkan – i enlighet med vad [Sverige åtagit sig genom artikel 12 i Parisavtalet](#).
Insatsen bör bland annat involvera studieförbund och folkhögskolor, grund- och gymnasieskolor samt civilsamhället.

Före valet i höst behöver samtliga partier ge tydliga besked om var de står i dessa avgörande frågor och visa väljarna att de är beredda att ta det ansvar som vår välfärd, trygghet och försörjning behöver.

DN Debatt. 19 augusti 2022

Debattartikel

Elva klimat- och miljöorganisationer:

"Svenska politiker sviker när världen står i lågor"

TEXT

Tove Ahlström, vd, Global utmaning

Erika Bjureby, Sverigechef, Greenpeace

Pia Björstrand, talesperson, Klimataktion

Alexandra Davidsson, generalsekreterare, föreningen Medveten konsumtion

Frida Berry Eklund, talesperson, Våra barns klimat

Anna Jonsson och Gunnar Lind, medgrundare, tankesmedjan New Weather Sverige

Gustaf Lind, generalsekreterare, WWF Sverige

Johanna Sandahl, ordförande, Naturskyddsföreningen

Maria Soxbo och Emma Sundh, medgrundare, Klimatklubben

Torbjörn Vennström, ordförande, Klimatriksdagen

Nastaran Zargari, Jordens vänner